

RAAP Adviesdocument 1314

Type onderzoek : Advieskaart archeologie
Toponiem plangebied : Ecologische Verbindingszone Groote Waterloop
Plaats : Liempde
Gemeente : Boxtel
Provincie : Noord-Brabant
Opdrachtgever : Waterschap De Dommel
RAAP-projectcode : BOWAT2

Auteur(s) : dr. R. Vaessen
Versie : 15-11-2022

Inleiding

In 2021 is door RAAP een bureauonderzoek opgesteld in het kader van de planontwikkeling van de (her)ontwikkeling van een Ecologische Verbindingszone Grootte Waterloop te Liempde, gemeente Boxtel (Vaessen & Van Snippenburg, 2021). Doel van dit onderzoek was om voorafgaand aan de planvorming een goede inventarisatie te hebben met betrekking tot de archeologische, cultuurhistorische en aardkundige waarden binnen en rondom het plangebied. Als onderdeel van het onderzoek is onder andere een archeologische verwachtingskaart opgesteld. Deze kaart is gebaseerd op de archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Boxtel. In een aantal zones is de verwachting verder gespecificeerd. Omdat bij het opstellen van de verwachtingskaart de ingrepen nog niet bekend waren, zijn deze tijdens het eerdere onderzoek nog niet afgezet tegen de verwachting. Om toch een selectiebesluit te kunnen nemen is door de gemeente gevraagd om een aanvullende advieskaart op te stellen bij het eerdere rapport waarop de ingrepen zijn weergegeven ten opzichte van de archeologische verwachting (zie kaartbijlage 1a). In dit document wordt de onderbouwing van de kaart en het bijbehorende advies kort beschreven.

De ingrepen

De ingrepen bestaan uit een reeks verschillende onderdelen. Het gaat hierbij onder andere om de aanplant van nieuw bos en struweel, de aanleg van nieuwe houtwallen, het optimaliseren van bestaande poelen, en het graven van maaiveldverlagingen, natuurvriendelijke oevers en nieuwe poelen, alsmede het optimaliseren van bestaande poelen. (voor een volledig overzicht zie kaartbijlage 1). Vanuit archeologisch oogpunt zijn vooral de werkzaamheden waar ingrepen in de bodem plaatsvinden relevant. Het gaat hierbij vooral om het graven van nieuwe (natuurvriendelijke) oevers, maaiveldverlagingen en nieuwe poelen. In het kader van de maaiveldverlagingen zal ongeveer 40 cm worden afgegraven. De poelen hebben een diepte van 1,20-1,40 m. De natuurvriendelijke oevers hebben een breedte van 10-15 m en kennen een talud van 1:10. De oevers starten 35 cm boven de bodem van de beek lopen vervolgens geleidelijk omhoog. De startdiepte is zodoende circa 1,0-1,5 m. Voor de profielen, zie bijlage 1.

Het beleid

De gemeentelijke verwachtingskaart (2011) bestaat uit meerdere onderdelen: een kaart met een verwachting specifiek voor jager-verzamelaars, een kaart voor landbouwers, en een kaart specifiek voor natte gebiedsdelen. Op de beleidskaart (Van de Water & Kortlang, 2013) zijn de verwachtingszones gekoppeld aan verschillende beleidscategorieën met bijbehorende ondergrenzen. Hierbij is tevens onderscheid gemaakt tussen het binnenstedelijk en het buitengebied. Op kaartbijlage 1 zijn op enkele zones nog verdere specificaties gemaakt ten opzichte van de beleidskaart. Wel blijven de beleidscategorieën en daarbij horende ondergrenzen gehandhaafd. Relevant voor het plangebied zijn vooral de beleidscategorieën 3-6.

Categorie	Omschrijving	Oppervlakte- ondergrens buitengebied	Oppervlakte- ondergrens binnenstedelijk gebied
Categorie 1	Monumenten	n.v.t.	n.v.t.
Categorie 2	Gebieden met zeer hoge archeologische waarde en historisch geografische objecten met een archeologische relevantie	50 m ² / 50 cm -mv	50 m ² / 40 cm -mv
Categorie 3	Gebieden met hoge archeologische waarden (a) en gemeentelijke aandachtsgebieden (b)	(a) 50 m ² / 50 cm -mv (b) 125 m ² / 50 cm -mv	100 m ² / 40 cm -mv
Categorie 4	Gebieden met hoge verwachtingswaarde	125 m ² / 50 cm -mv	250 m ² / 40 cm -mv
Categorie 5	gebieden met middelhoge verwachtingswaarde en na-oorlogse woonwijken en industriegebieden die in een gebied met een hoge archeologische verwachting liggen	500 m ² / 50 cm -mv	2500 m ² / 40 cm -mv
Categorie 6	Gebieden met lage verwachting	Geen	Geen
Categorie 7	Gebieden zonder verwachtingswaarde	Geen	Geen

Tabel 1. Overzicht van de gehanteerde ondergrenzen voor archeologisch onderzoek in de gemeente Boxtel.

Advies

Wanneer de ingrepen worden afgezet tegen de archeologische verwachting en daarbij behorende beleidscategorieën (kaartbijlage 1), kan worden vastgesteld dat het merendeel van de ingrepen plaatsvinden in zones met een lage archeologische verwachting liggen (lichtgroen op kaartbijlage 1; beleidscategorie 6). Op basis van het bestaande beleid, zijn deze zones niet onderzoeksplchtig. Er wordt daarom geadviseerd om hier geen verder onderzoek uit te voeren. Voor de overige zones met een middelhoge en hoge archeologische verwachting is archeologisch vervolgonderzoek wel aan de orde bij maatregelen met bodemingrepen.

Voor de zones met een middelhoge en hoge archeologische verwachting voor natte landschappen, molenbiotop en beekovergangen wordt gezien de specifieke verwachting die voor dergelijke gebieden geldt (zie Vaessen & Van Snippenburg, 2021) geadviseerd om de werkzaamheden archeologisch te begeleiden. Gebieden met een middelhoge of hoge archeologische verwachting voor jager-verzamelaars en landbouwers komen normaal gesproken in aanmerking voor proefsleuvenonderzoek. Doordat de ingrepen in deze verwachtingszones echter beperkt zijn tot de aanleg van enkele natuurvriendelijke oevers, een poel en struweel, wordt ook voor deze zones geadviseerd om de werkzaamheden archeologisch te begeleiden. De precieze voorwaarden waaraan de archeologische begeleiding dient te voldoen, zal moeten worden vastgelegd in een nog op te stellen Programma van Eisen.

Literatuur

Vaessen, R.A. & B. van Snippenburg, 2021. Plangebied Ecologische Verbindingszone (EVZ) Grootte Waterloop te Liempde, gemeente Boxtel; een inventarisatie van aardkundige, archeologische en cultuurhistorische waarden. RAAP-Rapport 5271. Weesp.

Overzicht van figuren, tabellen, bijlagen en appendices

Tabellen

Tabel 1. Overzicht van de gehanteerde ondergrenzen voor archeologisch onderzoek in de gemeente Boxtel.

3

Bijlagen

Bijlage 1. Dwarsprofielen.

Kaartbijlage 1a. Archeologische verwachtingskaart met geplande ingrepen.

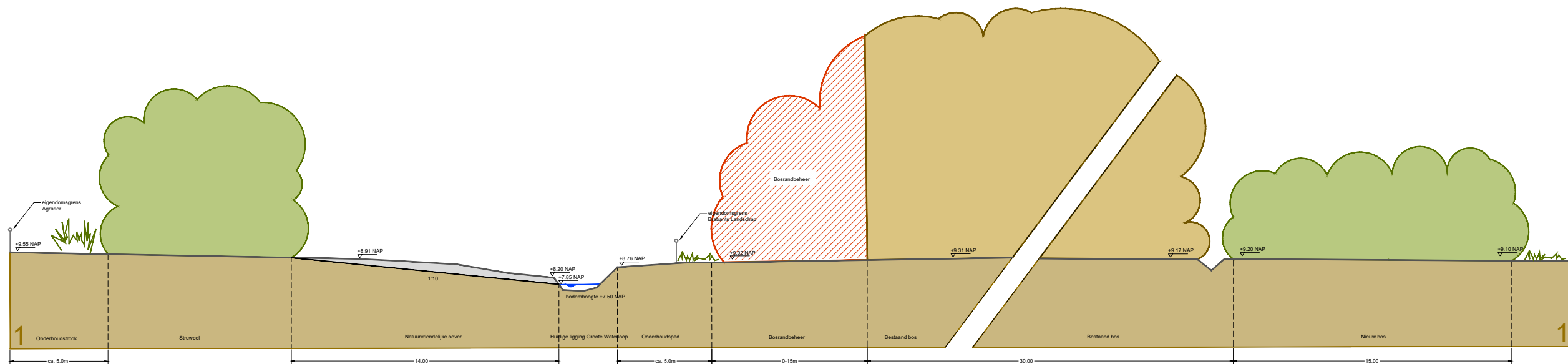
Bijlage 1. Dwarsprofielen

**Inrichting EVZ
Groote Waterloop Bostel
Dwarsprofielen**

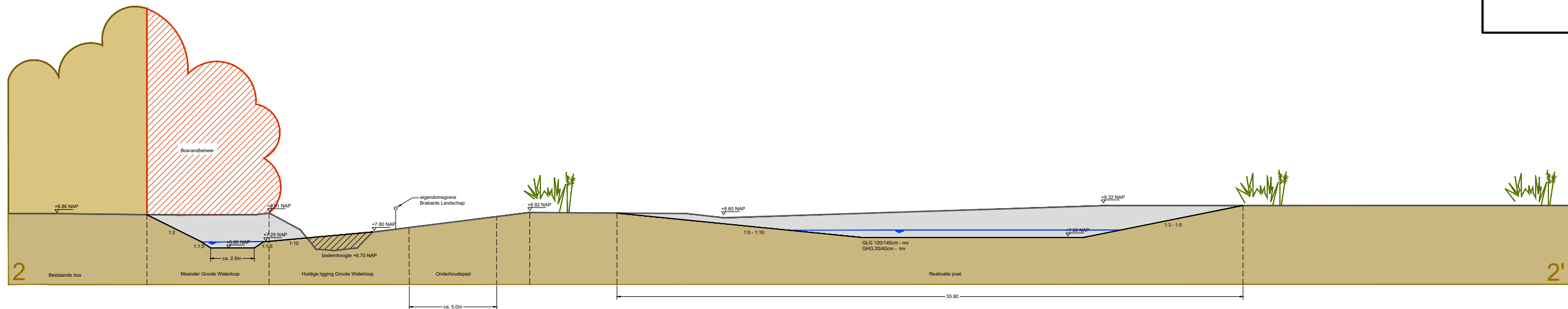
datum: 17-11-2022
 projectnummer: P21- 0180
 schaal: 1:250
 vervaardigd door: Freek Derks

Staro Natuur en Buitengebied
 Lodderdijk 38a
 5421 XB Gemert

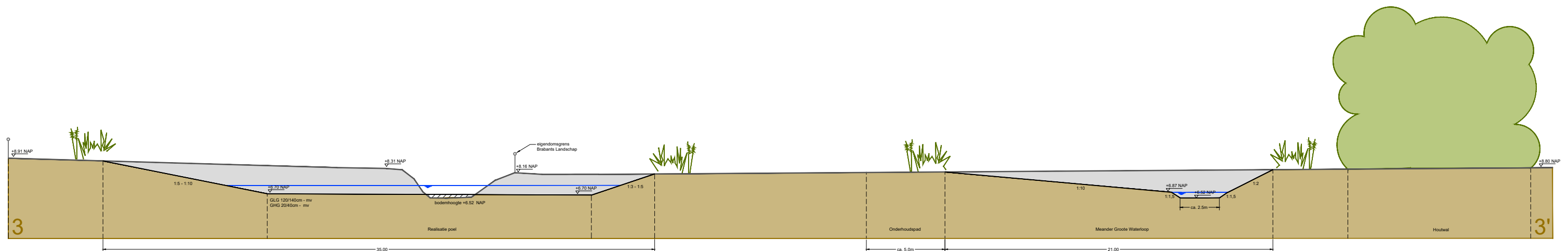
tel: 0492 450161
 email: info@starobv.nl
 www.starobv.nl

DWP 1

DWP 2

DWP 3

**EVZ Grote Waterloop
Liempde, Gemeente Boxtel**
Archeologische verwachtingskaart met ingrepen
 RAAP-P/E 2893, kaartbijlage 1, schaal 1:6.000

legenda

Algemeen	Archeologische verwachting	Ingrepen	leidingstrook	nieuwe oever
plangebied	hoge verwachting jager-verzamelaars en landbouwers;	afslammen watergang	Maasveelvering	natuurvriendelijke oever
onderzoekgebied	intermediaire begroeiing	houd in de beek	verruiging bestaande beplanting	optimaliseren bestaande natuurvriendelijke oever
Archeologisch landschap NB	hoge verwachting landbouwers;	stobbevaltakken	aanplant bos	reeds gerealiseerde natuurvriendelijke oever
AMK complex	hoge verwachting voor roerdebijloop;	stuw	bestand bos	nieuwe pool
	intermediaire archeologische begeleiding	bosrand	toestand beheer bestand bos	bodem nieuwe pool
Historische en archeologische fenomenen	hoge verwachting voor beekovergang;	grensmerking palen	bestaande houtwal	optimalisatie pool (particulier)
historische loop Grote Waterloop	intermediaire archeologische begeleiding	onderhoudspad	nieuwe houtwal	waterloop
historische loop Grote Waterloop (1830)	middelste archeologische begeleiding	taludpijn	elzen houtwal	
	intermediaire archeologische begeleiding	in te richten percelen	laagvlend strawal	
	middelste archeologische begeleiding		rugle (struken)	
	intermediaire archeologische begeleiding			
	extensieve archeologische begeleiding			
	extensieve archeologische begeleiding			

